

የየሱስ ክርስቶስ መንገድ

የየሱስ ክርስቶስ መንገድ፣ እርሱም ለሰብአዊ ፍጡር ልቦና፣ የሰውን ዘርና ምድሪቱን ለመለወጥ የሚያደርጋቸው አስተዋፅዖቶች፤ በበርካታ ምርምርና ልምድ ላይ የተመሠረቱ አዳዲስ አመለካከቶችን በማፍለቅ የግል ባህርይን ዕድገት ለማጎልበት ተግባራዊ የሆነ ጥቆማን የሚሰጥ ገለልተኛ የሆነ የመረጃ ምንጭ ነው።

ሃይማኖት - ከየሱስ ክርስቶስ ጋር ስንዙ - ሰውን ከእግዚአብሔር ጋር እንደ ማገናኛ ድልድይ ¹⁾

መረጃ፦ የሱስና እስልምና ¹⁾

በአንዳንድ ቋንቋዎች ²⁾ ደግሞ በአጠቃላይ ከወንጌሎችና ከኖሐንስ ራዕይ ጋር አጠቃላይ የሆኑ ሐተታዎችን የያዙ በሌሎች ብዙ ዐርዕኖች ላይ የተጻፉትን ጽሑፎች ያገኛሉ³⁾

በዚህ በአማርኛ ቋንቋ በተጻፈው ገፅ ከፀሎት ጋር ለተያያዙት ጉዳዮች መሠረታዊ የሆኑ ጥቆማዎችን ያገኛሉ።

1) አጫጭር ትርጉሞች: اللغة العربية

2) አጠቃላይ ትርጉሞች እንግሊዘኛ እና ጅርመንኛ ዘወትር ይሻሻላሉ , ፈረንሳይኛ (français) , ፈረንሳይኛ ደግሞ፦

ለሰላም ለሕይወትና ለምድር የሚጸለይ ፀሎት

ይህ ፀሎት ደግሞ ውጤታማ ወደ ሆነው ፀሎት ሊመራ የሚችለውን፣ የክርስቲያንን አመለካከት "ያንፀባርቃል።"

እግዚአብሔር፣ መነሻዬ፣ ረድኤቴና ተስፋዬ! ከየሱስ ክርስቶስ ጋር በአንድነት ከአንተ ዝንድ ለምመጣልኝ ለሁሉም ነገር ይድረስህ ምሥጋናዬ እኔና ከአንተ አርቆኝ ለወሰደኝ ለሁሉም ነገር ይቅር እንድትለኝ እለምንሃለሁ በዚህ በዝምታ፣ እባክህን በመንፈስህ ጠቢብ አድርገኝ

ወደ አንተ የሚሄዱትን፣ ሌሎችን እንዳላሰናክል አንተ ምራኝ እንደ ፈቃድህ ሌሎችን እንድረዳ ዘንድ አንተ ምራኝ በመንገደ አንተ አድነኝ*

ሰዎች ሞትንና ሕይወትን የተመለከቱበትን ውሳኔዎች በአንተ እጅ ይጥሉ ዘንድ በመንፈስህ አነሳሳቸው** ለተፈጥሮህ የሚሠሩትንም አርዳቸው*** ይህን ዓለም ተስፋ ወደሰጠሃው ወደ አዲሱ ዘመን ዘልቆ ይገባ ዘንድ ምራው****

*) እዚህ ጋ ሌሎችም ሊጨመሩ ይችላሉ። **) እዚህ ጋ ዝርዝሮችም ሊጨመሩ ይችላሉ፤ ወይም 'ሁከትን መካብ ማቆም'፣ ችግሮችን በማቃለል አንድ የሁከት መንስኤ ማስወገድ'፤ 'ሰላማዊ ሰዎች ሰብአዊ መብታቸው ተከብሮ ለመኖር የሚያስችላቸውን

የደህንነት እርምጃችን ብቻ ተግባራዊ ማድረግ፤ 'ታዋቂ ከሆኑ ከተለያዩ የሃይማኖት ሰዎች ጋር ውይይት ለመጀመር '፤ ከመሳሰለው ፀሎት በኋላ በአማላጅነት ሊገባ ይችላል...በማቴዎስ 5: 9 ና 26: 52 ያለውን ማየት ይችላሉ።

***))ተፈጥሮ ለርዳታ አረ ትላለች።ጊዜው የፀሎት ነው። ጌታ ሆይ 'ከተነሳሳብን' የተፈጥሮ ኃይል አድነን። ዳሩ ግን ይህ ከሌላው ተፈጥሮ ጋር ካለው ግንኙነት አኳያ የሰውን የባህሪ ለውጥ አይተካም።

****) ሉቃስ 11:2፤ 21:31። ራዕይ 11: 16፤... ለመፀለይ ፤ በአንድ"መንፈስ" በመሆን በአንድነት ለመኖርና ተግባራችንን ለማከናወን እንችል ዘንድ እግዚአብሔር በሁሉም ቤተ ክርስቲያናት ለርሱ የተሰጠውን ፍቅር ያከፋፍላል።

3) እዚህ የተጠቀሰው ዋና ጽሑፍ በሌሎች ቋንቋዎች የሚከተሉትን ምዕራፎች ይይዛል፡-ክፍል 1- የአማላጅነትን ፀሎት ጨምሮ በሥርዓት የተዘጋጁት ጥቆማዎችና የዚህ ጽሑፍ ዓላማና ጠቃሚነት መግቢያ፤ "መጀመሪያ ቃል (በግሪክ ሎጎስ) ነበረ... እናም ቃሉም ሥጋ ሆነ"፤ የናዝሬት የሱስ፤ ልደቱ፤ የክርስቲያን ዳግመኛ ልደትን በተመለከተ ተጨማሪ ገፅ፤ በየሱስ የወጣትነት ዕድሜ ወቅት የሚገኝ ጠቃሚ ነገር አለ ወይ ?፤ "የሱስ ተብለው በሚጠሩ በሁለት ልጆች" መካከል የተከሰተ ጥላቻን በተመለከተ የቀረበ አስተያየት፤ በመጥመቁ የሐንስ በኖርዳኖስ ወንዝ የተከናወነ ጥምቀት፤ የዛሬውን ጥምቀት በተመለከተ ከተጨማሪ ማብራሪያ ጋር ይቀረበ ተጨማሪ ገፅ፤ በበረኃ ውስጥ ፀጥታ፤ ፈተናዎች፤ በቃና ዘገሊላ የተደረገ ሠርግ፤ (ወሲብ፤ የሌላውን ስሜት መካፈል፤ ማፅናትንና ፍቅርን በተመለከተ የቀረበ አመለካከት)፤ "ቅዱስ ቅንኦት" (ሰሜቶችን በተመለከተ የቀረቡ አመለካከቶች)፤ የተራራው ላይ ስብከትና አእምሮን በተመለከተ የቀረቡ አመለካከቶች፤ በታቦር ተራራ ላይ የክርስቶስ መልክ መቀየር፤ አልአዛርን ከሞት በማስነሳቱ "ታኦራት" ላይ የቀረቡ ጥያቄዎች፤ "በጎች"፤ የክርስቶስ "የእግር እጥበት" እናም የቢታንያው ማርያም የሱስን መቀባት (ለክርስቲያን መንፈሳዊነት ጠቃሚ ነጥብ)፤ የመጨረሻው አራት፤ በድል መግባትና ግርፋት፤ የእሾህ አክሊል መደፋት" ና የመጨረሻው ንግግር፤ ስቅለቱና ቀብር (ከክርስትና ሃይማኖት ከቀረበ አስተያየት ጋር)፤ የባይ መቃብር፤ ወደ "ሥዖል መውረድ" ና ወደ "ገነት እርገት" ጥያቄ፤ ትንሣኤ፤ "የክርስቶስ እርገት"፤ ጌንጤቆስጤ፤ የየሱስን ገፅታ በተመለከተ የቀረበ ጥቆማ። ክፍል 2- የቅዱስ የሐንስ ራዕይ፤ ትንቢቶች እንደት እንደሚመረመሩ፤ የየሐንስ ራዕይ ማውጫ፤ ሰባቱ ቤተክርስቲያናት፤ የዛሬ ቤተክርስቲያናት ልዩነታቸውንና አንድ ለመሆን ያላቸውን መንገድ በተመለከተ የቀረበ ተጨማሪ ገፅ፤ "ሰባቱ ማህተሞች"፤ "ሰባቱ መለኮቶች"፤ "ሰባቱ ነገድጓች" ና ሁለቱ ነቢያት፤ ሴቲቱና ዘንዶው፤ ከባህር ውስጥ የሚወጣ "ሰባት ራሶች ያሉት አውሬ"፤ ከምደር ላይ የሚወጣ "አሥር ቀንዶች ያሉት አውሬ"፤ "ሰባቱ የቀጣ ጽዋዎች" ና የ "ባቢሎን" መጨረሻ፤ (ትክክለኛው) "የሺህ ዓመት ሰላም"፤ አዲስ ሰማይ፤ አዲስ ምድርና "አዲስቷ ኢየሩሳሌም"፤ የመጨረሻ ምዕራፍ ፡ የክርስቲያን አመለካከት፤ ሠንጠረዥ፤ በዓለም አቀፍ ከዓለም አለመሆን፤የክርስቲያኑ አመለካከት። ክፍል 3 ና 4፡ ሌሎች ዐርዕስቶች፡ እነዚህ ገጾችና የሥነ መለኮት ትምህርት ቤቶች፤ ማህበረሰብ ወይም ቤተክርስቲያን ለምን ያስፈልገኛል?፤ ቤተክርስቲያናትና መንፈሳዊ ማነቃቂያዎች፤ የተፈጥሮ ሳይንሶችና በእግዚአብሔር ማወን፤ ፀሎት፤ ማግለጃ፤ የሱስ ክርስቶስና ፈውስ (ዛሬም ደግሞ)። የእምነት ዐርዕስቶች፤ ከሞት በኋላ ስላለው ሕይወት በተመለከተ የሚቀርብ ጥያቄና ጥያቄው ከሞት በፊት ባለው ሕይወት ላይ የሚያስከትለው ሰብ፤ ክርስትና ከሌሎች፡ሰለ "ከርማ" ና "ከሞት በኋላ በሌላ መወለድን" በተመለከተ ከሚያስተምሩት ትምህርቶች ጋር ያለው ግንኙነት፤ የጌታ አራት፤ የሱስ ክርስቶስና ምግብን በተመለከተ የቀረቡ ጥያቄዎች፤ ሃይማኖት ሰውን እንደገና ከእግዚአብሔር ጋር የማገናኛ ድልድይ(በየሱስ ክርስቶስ መንገድ)፤ የሥነ ምግባር ጥቅሞች ዋና መሠረት፤ ክርስቲያን ለምጣኔ ሀብትና ለማህበራዊ ጥያቄዎች ያሉት አመለካከቶች፤ ክርስቲያን ለሥርዓተ ማህበርና ለፖለቲካ ያሉት አመለካከቶች፤ ብሉይ ኪዳን፤ የሱስና እስልምና፤ የዘራተኛነት ሃይማኖት (ፖርሊዛዊነት) እና የሱስ ክርስቶስ፤ "ቡዲስትና የሱስ ክርስቶስ"፤ "ህንዲድስትና የሱስ ክርስቶስ"፤ "የሱስ ክርስቶስና ታኦዲስትነት (ኮንፍሰካንነት)"፤ በክርስትናና በሽንቲስትነት መካከል ያለው ግንኙነት- የተፈጥሮ ኃይማኖቶችን በተመለከተ የቀረበ አጠቃላይ ቅኝት፤ በዘመናዊ የየሱስ መላምቶች ላይ እርምት ይተደረገበት ተጨማሪ ገፅ፤ ሃይማኖትና ፍልስፍና፤ በሀብርማስ ንግግር ላይ የተሰጠ አስተያየት፤ ስነ ምህዳር (የአንስሳትና የአፀዋዕት ግኙኝነት የአካባቢያቸውን ጥናት) በተመለከተ ያለው የክርስቲያን አመለካከት፤ ገና ያልተወለደ ነፍስ፤...

የባለቤትነት መብት: በዚህ ገፅ ያሉትን ጽሑፎች: ያለምንም ለውጥ: አትመው ልወሰዱ ወይም ለወዳጆች ሊያቃብሉ ይችላሉ!

ኢ. ሚያል: አባክዎን በእንግሊዘኛ ወይም በጀርመንኛ

መጽሐፍ ቅዱስ

ሃይማኖት¹⁾ - ከየሱስ ክርስቶስ ጋር ስንዙ - ሰውን ከእግዚአብሔር ጋር እንደ "ማገናኛ ድልድይ"

1) ሃይማኖት የሚለው ቃል መነሻው በላቲን ራ-ሲ.ጊዮ ሲሆን ትርጉሙም ከውስጣችን ሆኖ በኛው ውስጥ መልክ ከምድዘው ከእግዚአብሔር ጋር-አንደገና መገናኘት ማለት ነው። ይህም አንደ ሆሎግራም (በፎቶግራፍ ጥበብና በጨረር አማካይነት ሶስት ዓይነት ቅርፅ ያለው ፎቶግራፍ) በሰፊው ይከስታል።

በሰብአዊ ፍጡር ሕይወት ውስጥ ያሉትን ጥልቅ ችግሮችን ማወቅ

ሰውነትን ከማዳን ባሻገር ላሉት ለውጦች ደግሞ የየሱስ የመጀመሪያው ጥያቄ፡ "ልትድን ትወዳለህን?" (ዮሐንስ 5: 6) ነው፤ ወይም ወደ እግዚአብሔር ለመቅረብ ከፈለጉ፣አሁንም መለወጥ ያለብዎትን ጉድለቶች ያውቃሉ? አንድ ሰው ከቀላሉ የሕይወት ጉዳዮች በስተጀርባ ዘወትር ከሃይማኖት ጋር ግንኙነት የሌላቸውን ማዕከላዊ የመገናኛ ክሮችን ሊያገኝ ይችላል። ጎልማሳ ለመሆን እያደገ ያለው ልጅ አዳዲስ ችሎታዎቹን ያዳብራል። ዳሩ ግን፣ ነገሮችን በፅናት ለመለማመድ የሚያስችሉት አንዳንድ የመጀመሪያዎቹ ችሎታዎች ይሰወራሉ። በኋላም አንድ ሰው እነዚህን የተፈጥሮ ችሎታዎች ለማደስ ይሞክራል። በዚህ ሁኔታ የሰው ደንዳናነት እየላለ ወይም እየጠፋ ሲሄድ፣ ተጨማሪ ችሎታዎች ግን ይቀራሉ። በአንገልና በሕይወት መካከል ያሉት ክፍተቶች (ሰብረቶች) - በ"ልብ" ውስጥ ባለው ደካማ ድልድይ፣ በአእምሮና በተፈጥሮ ሕይወት መካከል ወዳለው ክፍተት እያመሩ፣ እንደገና በተሻለ ሁኔታ ይቀናጃሉ። ይህ ክፍተት በጥንታዊው የገነቱ ታሪክ ውስጥ "መልካምንና ክፉን ከሚያስታወቀው ዛፍ ስለመብላት" አንድ ትርጉም እንደሆነ ማሳየት ይቻላል። እናም "ካልተመለሳችሁ እንደ ሕፃናትም ካልሆናችሁ፣ ወደ መንግሥተ ሰማያት ከቶ አትገቡም።" ያለው የየሱስ አባባል የተመሰረተው መመለስና መለወጥ በሚቻልበት ጥልቅ እውቀት ላይ የተመሰረተ ነው(ማቴዎስ 18:1-3፤ ማርቆስ 10:15፤ሉቃስ 18:17)። ይህም ሀፍረት እንደማይሰማችው ልጆች አኳኝን ዓይነት ብቻ ሳይሆን "ምሳሌያዊ" 2) ዋና የእድገት መሰረተ ሃሳብ ንድፎችን በተመለከት ነው ("ለሰው ጥቅም ትምህርት የሚሆን" የጠፋው ክፍል ማለት ነው)። ይህ መንገድ ከዛሬው ውስን የአእምሮ ንቃተ ሕሊና ባሻገር ይዘለቃል።

2) የተጠቀሰውን የሰብራት መጠን ጨምሮ የራስን አሉታዊ ወይም (ዲያብሎሳዊ) ባሕሪያትን ማሸነፍ "ምሳሌያዊ" የ ሲ ጂ ጃንግና የሌሎቹ ጥልቅ የሰነ አእምሮ ቃል ፤ የሰው ዘር የመኖር ገፅታዎች በተለያዩ መልኮችና ቅርፆች ለምሳሌ በሕልም ይገለጻል።

ይህም አንድ ሰው ይህንን ሁሉ በራሱ ጥረት ይቋቋመዋል ወይም ይችላሉ ማለት አይደለም። ይህንን ሁሉ በቁጥጥር ሥር ለማዋል የሱስ ትክክለኛውን መንገድ፣ኃይል ወይም ምህረት ያቀርባል። እውነትን የሚፈልጉ ክርስቲያኖች፣ ክርስቲያን ባለ ታሪኮችና ክርስቲያን ቀማሚዎች ወደ በለጠ (ፍፁምና) አቅንተዋል (5: 48፤ ዮሐንስ፤ 10: 34ን ያወዳድሩ)። ሌሎች ብዙ ክርስቲያኖች በማወቅም ሆነ ባለማወቅ ተመሳሳይ ልምድ አላቸው። በውስጣቸው ቢፈልጉም፣ በማህበራዊ ሕይወታቸው እምነታቸውን ተግባራዊ ቢያደርጉም ወይም እኛ "ሙሉ ክርስትና" ብለን እንድንምገጠረው ሁለቱንም ቢያጣምሩት ምንም አይደለም። ብዙ ሌላ ባህሎችም ለዛኛው ውስጣዊ ግጭቶች መፍትሄ ለማግኘት ሽተዋል፤ ለምሳሌ ያህል የታኦትቶች ቀማሚዎችና አንዳንድ የዮጋ ትምህርት ቤቶች 3)።

3) ዮጋ የሚለው የሕንድ ቃል፣ ቃል በቃል ሲተረጎም "በቀምበር አጥምደው" ማለት ከሥር ከመሰረትና ከዘላለማዊነት ጋር አንደገና ለመገናኘት መፈለግ ማለት ነው።

"እግዚአብሔር- ሰው" የሱስ ክርስቶስ፣ 'አዲሱ አዳም' ሰብአዊ ዘርች ከዛ ጊዜ ጀምሮ የተሸፈነውን የቀድሞ በሀርያቸውን መልሶ ማግኘት የሚችሉ ለመሆናቸው ምልክት ነው። በአሁኑ ሰዓት አደገኛ የሆኑትንና፣ የተሳሳቱትን በሀርያትን ለማስተካካል ጊዜው ነው። የሱስ፣ ለምድር እንደ "ዕድለኛ እጣ"፣ ለሕይወት ትርጉም ቀዳሚው ምንጭ መገናኛ የሆነውን እግዚአብሔርንና በከፍተኛ ደረጃ ያደገውን የሰው ንቃተ ጎሊና ወክሎአል። የመሰበሰበ ኃይሎችንም ተቋቋሞአል። ከሰዎች የተለየ ቢሆንም ቅሉ ደግሞ በተለይም ሰዎች ይህንን አውቀው ቢያደርጉ ማድረግ እንድችሉ ዘንድ የገለጠ ሰብአዊ ፍጡር ነው። ዳሩ ግን ስለ ታሪካዊው የሱስ ለማያውቁት እንኳን ትንሳኤውንም ጨምሮ ሕይወቱ ተፅዕኖ ሊያሳድር ይችላል። ይህም በሼልድሬክ ምርምር እንደተገኘው፣ አንድ ዓይነት እንስሳት በደሴታቸው ውስጥ በጋራ በሆነ የኃይል መስክ ተፅዕኖ ሳቢያ አንድ ዓይነት ነገር ከተማሩ በኋላ በሌላ ደሴቶች ውስጥ የሚገኙ እንደዚያው ዓይነት እንስሳት አንድ ነገር በፍጥነት ለመማር እንደሚችሉ ዓይነት ነው።

በመጀመሪያ ደረጃ ያለ ቤተክርስቲያን ከእግዚአብሔርና ከክርስቶስ ጋር ግንኙነት ሊኖር ይችላል፤ ዳሩ ግን፣

ተገቢ የሆነ የክርስቲያኖች ማህበረሰብ ጠቃሚ ነው። ተጻራሪ የሰነ መለኮት ትምህርቶች ክርስቶስን እንደ መንፈሳዊ አማካሪ ወይም የማህበረሰብ ለውጥ አቅንቃኝ ብቻ አድርገው የሚያቅርቡበት ሁኔታዎች ከእንግዲህ ወዲህ የመጨረሻ አማራጭ ሊሆኑ አይችሉም። ዳሩ ግን፣ በተለይም አንዱ ከሌላው በተሻለ ሁኔታ የሚያውቅ ከሆነ ለአንድ ሰው ፍንጭ ይሰጣል። እያንዳንዱ ግለሰብ በግል ክፍሉ ሆኖ እራሱን ለክርስቶስ አስተካክሎ መስጠት ይችላል። ዳሩ ግን በመጨረሻ ደግሞ በገበያ ቦታ ሊሆንም ይችላል። ለዚህ ዓላማ አንድ ሰው በወንጌሎች የቀረቡትን የራሱን ባህርያት ማስታወስ ይችላል። ክርስቶስ ከሞት ተርፎ በትንሳኤ ድል እንዳገኘ የሚይዩ ሰው ክርስቶስ በአሁኑ ሰዓት እየሠራ እያለ ሊገናኛው ይችላል።(ዘወትር ከክርስቶስ ውጭ ባሉበት ሁኔታ ሰዎች ከሞት ተርፈው የሚያቅርቡት ብዙ ምስክርናቶችም አሉ)። አንድ ሰው ሁሉን ነገር እንደሚይዝለት፣ ከራሱ ጋራ ለእግዚአብሔር እንደታላቅ ወንድም "በርሱ ሰም" የጸሎት ስሜት ሊሰማው ይችላል (ለምሳሌ፣ ዮሐንስ 15:16፤ ማቴዎስ 6: 7-15፤ ማቴዎስ 6: 18: 19-20)ን ይመልከቱ።

እግዚአብሔር፣ መሠረቱ፣ ረድኤቴና ተስፋዬ!

ከየሱስ ክርስቶስ ጋር በአንድነት ከአንተ ዘንድ ለምመጣልኝ ለሁሉም ነገር ይድረስህ ምስጋናዬ**፤ እኔና ከአንተ አርቆኝ ለወሰደኝ ለሁሉም ነገር ይቅር እንድትለኝ አለምንሃለሁ፤ በዚህ በዝምታ፣ እባክህን በመንፈስህ ጠቢብ አድርገኝ***፤ በመንገድ አንተ ሳበኝ

*) ማርያምን የማጠቃለል አዘማጫ ያለው ሰው ይህንን ማድረግ ይችላል። በዚህ መንገድ የወንድና የሴት ባህርያት ደግሞ ጎልተው ይታያሉ።

**) ተጨማሪ ልምምድ መሆን የምችለው ደግሞ፣ በመጀመርያ እንደ ጭንቀት፣ ጥላቻ፣ ቁጣ፣ ግድየለሽነት፣ ከልክ ያለፈ ድፍረት፣ እጅግ በጣም ከባድ የሆነ ጥርጣሬን ወይም ችግሮችን የመሳሰሉትን አሉታዊ ስሜቶችን መመልከት ያስፈልጋል። እነዚህ ነገሮች በቃላት ወይም በአእምሮ ብቻ ሆነው እንደሆነ እንኳን ማቆም 5:22ን ያማሳክሩ። ሁለተኛ፣ እነዚህን ነገሮች ከማመንዠግ ይልቅ ነገሮቹ ምን እንደሆኑ በደንብ ለማወቅ እንድቻል ዘንድ መጠበቅ ያስፈልጋል። ሦስተኛ፣ እነዚህን ችግሮች በፀሎት ለእግዚአብሔር አሳልፎ መስጠት ተገቢ ነው። ከዚያም ባሻገር እንደዚሁም የራሱን መላ ሕይወት በእግዚአብሔር ወይም በክርስቶስ እጅ አሳልፎ መስጠት ይቻላል። አራተኛ፣ አንድ ዓይነት እጭታ አስኪገኝ ድረስ መጠበቅ ያስፈልጋል።

***) ፀጥታ "በደረሱብን ነገሮች ላይ እንድንገረጋ"፣ መፍትሄ ለመሻት በተቻለ ሁኔታ እንድንዘጋጅ ወይም በፀሎት ላይ እንድንሆን ያደርገናል። ከዚያም አዲስ ለሚከሰቱብን ነገሮች የበለጠ ክፍት እንድንሆን ያደርገናል።

በዚህ መንገድ ላይ የሥነ ምግባር አስፈላጊነት

በመንገዱ አንድ ደረጃ፣ ከሁሉም በላይ የሆነውን "እግዚአብሔርን መውደድ"ና "ባልንጀራህን እንደ ራስህ መውደድ" (ማቴዎስ 19:19) ነው። አንድን ሰው መውደድ ደግሞ አንዱ ለሌሎች ለሚያደርገው ተግባር የመፈለጊያ ጥረት አካል ሊሆን ይችላል። የራሱ ባህርይ በመሆኑ፣ፍቅር ከጥበብ ጋር በመቀላቀል ሰውን ከክርስቶስ ጋር ሊያገናኝ ይችላል። የመልካም ተግባሮች መንገድ ደግሞ ከሚያመጣቸው ለውጦች ጋር የክርስቲያንን መንገድ ግልጽ ያደርገዋል። የሱስ የቀድሞውን የመልካም ሥነ ምግባር መሠረተ ህሳቦችን ጠብቆአል፤ ምክንያቱም፣"ሰው [ዘወትር] የሚዘራውን ሁሉ ያንኑ ደግሞ ያጭዳልና" (ገላትያ 6:7)፤ ዳሩ ግን፣ እርሱ ከውጫዊው ህግ ይልቅ በግለሰብ ኃላፊነት ላይ አትክርአል። በውስጣችን አንድ ነገር እንዳለ አንድ ሰው ሊያስተውል ይችላል፤ ለምሳሌ፣ ክርስቶስ በራሱ ሕይወት ምሳሌ ሆኖ እንዳሳየው፣ ከመንፈሱ ጋር ተሰማሚ በሚሆን መንገድ ክፋት ወይም ደግነት መኖሩን ማወቅ ያስፈልጋል። ይህ ነገር በአንድ ግለሰብ ልብ፣ ነፍስ ወይም መንፈስ ውስጥ ይንፀባረቃል። በተቻለ መጠን፣ ዘወትር የክርስቶስን የታወቁትን ባህርያት የራስ ባህርይ ማድረግ ጠቃሚ ነው። ለጊዜው ትላልቅ ለውጦች ባይከሰቱም ቅሉ፣ ክርሱ ጋር የጠበቀ ግኑኝነት ይፈጠራል።

በዚህ ሁኔታ በምህረት የሚመነጨው ኃይል፣ እንደገና ከ"ውጫዊው" ክርስቶስና እግዚአብሔር የሚቀርበውን ሁለንተናዊውን የማዳን ኃይል ይሰጣል። እዚህ ላይ ደግሞ የያንዳንዱ ሰው የመለማመጃው መንገድ የተለያየ ሊሆን ይችላል። ዳሩ ግን፣ በዚህ ሁኔታ በአንድ ሰው ላይ የሚመጣው ለውጥና ነገሩ የሚከሰትበት ሁኔታ በጥልቀት ሊሆን ይችላል። ጥቂት "ቅዱሳን"ንና "ረቂቅ በሆነ መንገድ ከአምላክ ጋር የሚገናኙ" ሰዎች ከዚህ ቀደም የቀሰሙአቸው ልምዶች በኛው በ"ጥፋት" ዘመን በተራ ሰዎች አማካይነት ይሰራጫል። አንድ ሰው ጠቃሚታውን ወዲያውኑ ሊገነዘበው ስለማይችል፣ ይህ ሃሳብ እዚህ ጋ መጠቀስ አለበት። ነገሩ የሚያሳስባቸው ሰዎች ይህንን ለዋጭ ኃይል መቀበል አለባቸው፤ አለበለዚያ እንደ አንድ ዓይነት "ፍርድ" እንዲሰማቸው ክርሱ ጋር ተሰማሚ የሆኑትን ባህርያት ያላጎለበቱትን ሰዎች መሰናክሎች በአስቃቂ ሁኔታ ይመታል።

ወደ አንተ የሚሄዱትን፣ ሌሎችን እንዳላሰናክል አንተ ምራች፤ እንደ ፈቃድህ ሌሎችን እንድረዳ ዘንድ አንተ ምራች በመንገድ አንተ አድነኝ* በፍቅርህ እንድንጓዝ እርዳኝ

*) እዚህ ጋ ሌሎችም አባባሎች ሊጨመሩ ይችላሉ።

ከጥንት፣ ታሪክ ካልተጻፈበት ዘመን ጀምሮ በባህሎች ውስጥ ያለው ሰፊው ተመሳሳይ የዕድገት ደረጃ

ከልጅነት እስከ ጎልግሳነት እንዳለው የዕድገት ደረጃ፣ እንዲሁም የሰው ባህሎች በተለያዩ የንቃተ ህሊና ደረጃዎች አልፈዋል። በአንዱ በኩል አዳዲስ ችሎታዎች (ፈቃድ፣ ክድሮ ይልቅ በአሁኑ ዘመን ሰው ሃሳቦችንና ስሜቶችን የመግለጽ የበለጠ ነጻነት አላው) ሲከበቱ በሌላው በኩል ደግሞ በችግር ውስጥ በሚከት ሁኔታ ከመለው "ተፈጥሮ" ጋር ያለው ቅርበት ዋጋ አጥቶአል (ለምሳሌ፤ ጂን ገብሰር፣ በጀርመንኛ "ኡርስፕራንግ አንድ ገንገር"፤ "አሮጌ"፣ "ጠንቋይ"፣ "ረቀቅ"፣ ምሁር ንቃተ ህሊና እያሉ የማመዛዘን አመለካከት አለ። ከዚያ ባሻገር የተሻለና የተቀናጀ ግምታው ሃሳብ ሊመነጭ ይችላል። ተዋቂ ሰዎች እንደዚህ እያደጉ የሚሄዱት ደረጃዎች ለባህሎቻቸው ፍሬያማ እንዲሆኑ ረድቶአቸዋል። ይህ የሆነውም ብዙ መሰናክሎችን አልፎ ዳሩ ግን በፊት እንደተጠቀሰው የክረመትን ችሎታዎች አክሰዋል ነው። በአሁኑ ታሪክ፣ ሰዎች ለመኖር ከፈለጉ ትንሽ ሆነ ትልቅ አዝጋሚ ለውጦችን የበለጠውን በቁጥጥር ሥር ለማዋል የተደቀነባቸውን ፈተና መጋፈጥ አለባቸው⁴⁾ ። ከእኔ ከ 2000 ዓ ም አካባቢ ጀምሮ ይህ የሚቻል ነገር ነው። ይህ ዕድገት እንደ አእምሮ ያሉትን የቀድሞ ወይም አሮጌ ባህርያትን ማበላሸት ወይም መቀነስ አይገባውም። በቂ ግለሰቦች የበለጠውን ምሉዕ የሆነ የተለምዶ አስተሳሰብ ቢያጎለብቱና፣ ከመለኮታው ሥር መሠረታቸው¹⁾ ጋር ያለውን ግኙኝነታቸውን ቢያሳድሱ፣ ሰብአዊ ፍጡር "ከላይ" ዕርዳታ በማግኘት በ"መጨረሻው ዘመን" ከሚመጠው ጥፋት ጋር ያለውን ውድድር ሊያሸንፍ ይችላል። ይህ ደግሞ በዓለም ላይ እንደ ሰላም እንቅስቃሴ ከመሰላሉት ጋር ግኙኝነት አለው፤ ሁሉም በጎ ፈቃድ ያላቸው ሰዎች የግድ በ"ጨዋታው" ላይ ሚና አላቸው። በርካታ ሰዎች በቀጥታ ተቋቁመው ባሉት የሃይማኖት ትምህርት ቤቶች መስመር ይህንን በግልጽ እየፈለጉት ነው። አንዳንድ "መሃል ሰፋርነት" ሊኖር የሚችል ቢሆንም ቅሉ፣ ያለፈውን ነገር በማስረሳት እገዛ እያደረጉ ወደፊት ይገለግላሉ። አንድ ሰው ምንም ያህል ምንም፣ ዓላማው የሰውን ዘር "ማዳን" ወይም በንቃተ ህሊና መሻሽል ነው። የቀድሞ "መርሃ ግብር" ወደት እንደሚመራ በግልጽ የሚታወቅ በመሆኑ ዘመናዊ የሰነ ምግባር ደረጃዎች መለወጥ አለባቸው። ማንኛውም ነገር የሙሉ ነገር አካል ነው፤ እንዲሁም ሁሉም በጎ ነገሮች ዓለምን ይጠቅማሉ።

በሄርበርት ግሩህል በመጨረሻው መጽሐፉ ውስጥ በጀርመንኛ አባባል፣ "Himmelfahrt ins Nichts" ፣ (ትርጉሙም ወደ ባዶ ሥፍራ ማርጋት)፣ አንድ ሰው የተረሳው የኃይልና የዕድገት ምንጭ ይኸውም ዕድል ብቻ (እግዚአብሔርን ለማለት ነው) በሀሳቡ ይመጣበታል እንደሚለው፣⁴⁾ እኛ በተስፋ አስቆራጭነት አመለካከት አንስጣለን።

ሰዎች ሞትንና ሕይወትን የተመለከቱበትን ውሳኔዎች በአንተ አጅ ይጥሉ ዘንድ በመንፈስህ አነሳሳቸው* ለተፈጥሮህ የሚሠሩትንም እርዳቸው*** ይህን ዓለም ተስፋ ወደሰጠሃው ወደ አዲሱ ዘመን ዘልቆ ይገባ ዘንድ ምራው**

*) እዚህ ጋ ዝርዝሮችም ሊጨመሩ ይችላሉ፤ ወይም 'ሁከትን መካብ ማቆም'፣ ችግሮችን በማቃለል አንድ የሁከት መንስኤ ማስወገድ'፤ ሰላማዊ ሰዎች ሰብአዊ መብታቸው ተከብሮ ለመኖር የሚያስችላቸውን የደህንነት እርምጃችን ብቻ ተግባራዊ ማድረግ 'ታዋቂ ከሆኑ ከተለያዩ የሃይማኖት ሰዎች ጋር ውይይት ለመጀመር፣ ከመሳሰለው ፀሎት በኋላ በአማላጅነት ሊገባ ይችላል.... **) ሉቃስ 11:2፣ 21:31። ራዕይ 11: 6፤... እግዚአብሔር ለርሱ የተሰጠውን ፍቅር ያከፋፍላል።

በትንሹ ሆነ በሰፊው ወደ እግዚአብሔር "መመለሻው" ቅርብ ነው።

የሐንሰ 16፣ 12-13: " 12. የምነግራችሁ ገና ብዙ አለኝ፣ ነገር ግን አሁን ልትሸከሙት አትችሉም። 13. ግን እርሱ የእውነት መንፈስ በመጣ ጊዜ ወደ እውነት ሁሉ ይመራችኋል፤ የሚሰማውን ሁሉ ይናገራል እንጂ

መረጃ፦ የሱስና እስልምና

በተለያዩ የሃይማኖት ድርጅቶች መካከል ያለው ውይይት.

ይህ ገጽ - ለብዙ ዓመታት እየተደረገ እንዳለ በተሻለ ሁኔታ ለመረዳትና በሃይማኖቶች መካከል ላለው ውይይት አስተዋፅዖ ነው። ይህ ገለጻ መለውን እስላም በተወሰነ ፈርጅ ለመመደብ አይሞክርም። በእስልምናም ቢሆን የተለያዩ አመለካከቶች አሉ.

ቁርአንና ሌሎች "የመጻሕፍቱ ሃይማኖቶች"

እስልምና ማለት "ለእግዚአብሔር ፈቃድ እራስን አሳልፎ መስጠት" ማለት ነው።

የእስልምና ቅዱስ መጻሕፍት፤ ቁራን (ቁርዓን) በክርስትናም፤ ሊቀ መልአኩ ገብርኤል መሆኑ ተለይቶ በሚታወቀው በጅብሪል አማካይነት፤ ለነብዩ መሐመድ (ሙሐመድ) የተላለፈ መለኮታዊ ሀሳብ እንደሆነ ይታመናል። በእርግጥ ቅዱስ ቁርአን ከእስልምና መጻሕፍት ሁሉ የበለጠ ጠቃሚ መጻሕፍ ተደርጎ መወሰድ አለበት። ተጨማሪ ወጎች ("ሱና"፤ በተለምዶ፡ "ልምድ") ከነብያት አባባሎች ጋር ቁርአንን ለመተርጎም አንድ ሚና አላቸው። ነቢይም ቢሆን፤ በግል ባህርይው፤ ሰው እንጂ አግዚአብሔር አይደለም። በርካታ ክርስቲያኖች መጻሕፍ ቅዱሳቸውን በደንብ እንደሚያውቁት ሁሉ ቅዱሳት መጻሕፍቶቻቸውን የማያውቁ እስላሞች እንዳሉ ደግሞ መገንዘብ ይገባል።

ቅዱስ ቁርአን ክርስቲያኖችንና አይሁዶችን አንዳንድ ጊዜ በቀጥታ "እናንተ የቅዱሳት መጻሕፍት ሰዎች" (ለምሳሌ ሱራ 4:171) እናም "እናንተ የእሥራኤል ልጆች" ብሎ ይጠራቸዋል። ሆኖም ግን አብዛኛዎቹ ለዚህ ጉዳይ ቦታ ባይሰጡትም ቅሉ፤ ስለዚህ እነርሱ በዚህ ቅዱስ መጻሕፍት ውስጥ በተጻፈው ነገር ፍላጎት ሊኖርባቸው ይችላል። ቢሆንም ቅሉ የሃይማኖት ሳይንስ ሁሉንም ሃይማኖቶች ያጠናል- ከሁሉም ነገሮች መካከል፤ የአተረጓጎማቸውን ታሪካዊ ዕድገት ያጠናል። ዳሩ ግን፤ ቅዱሳት መጻሕፍት በአክብሮት መጠናት አለባቸው። ከቁርአን ተቺዎች አንዱ ክፍል እንዲሁ ብሎን ጽፎአል፦ ዋና ቁርአን በእግዚአብሔር በጥሩ ቦታ ተቀምጦአል- ለንጹህ መላዕክት ንጹህ ነቢያት ብቻ ይቀርቡታል፤ ከእነርሱ ሌላ ክፍል እንደዚህ ብሎ ይተረጎማል፤ በምድር የቁርአን አንባቢ ንጹህ መሆን አለበት።

ነብዩ፤ ነብያት በሚፈለጉበት ጊዜ፤ ለጊዜው (ወይም በመካከል ላለው ጊዜ) የተላከ እንደሆነ ተደርጎ ይታያል (ሱራ 5:19*)። ቅዱስ ቁራን በነብዩ መሐመድ ትምህርቶች "አማኞች"ን፤ የቅዱሳት መጻሕፍት ሰዎችን" ና "አማኞች" ያልሆኑትን ለይቶ ያስቀምጣል። የ "ቅዱሳት መጻሕፍት ሰዎችን" ከ እስላሞች ሌላ በአንድ ወጎች ላይ የተመሠረቱትን በተለይም አይሁዶችንና ክርስቲያኖችን እንዲሁም አንዳንድ ጊዜ ደግሞ ዞርአስትሮችን ወይም ፓርስያኖችን ያጠቃልላል (ፓርሲስ፤ ሱራ 22:17*)። ቁራን ስለ አንድ እግዚአብሔር፤ ከዚህ በኋላ ላለው ስለ መጨረሻው ፍርድ፤ ስለሕዝቦቻቸው ወይም ስለዘመናቸው ፀሎት የሚያደርጉትን በሁሉም የደረጃ ተዋረድ ያሉትን ነብያት ይቀበላል (ለምሳሌ፤ ሱራ 6 ፤ 83-92፤ሱራ 7፤ሱራ 4፤ 136*)። የነዚህ ሃይማኖት ሰዎች በጋራ መሠረተ ሐሰቦች እስካመኑ ድረስ፤ ቁራን እራሱ አማኞች ያልሆኑ ብሎ አይጠራቸውም (ለምሳሌ ሱራ 5:48*)። በእስልምና የመጀመሪያ ምዕተ ዓመታት ክርስቲያኖችና አይሁዶች ወደ እስልምና እንዲመለሱ አልተገደዱም- በቁርአን ትምህርት መሠረት ፤ " በሃይማኖት ግዳጅ የለም"፤ ሱራ 2፤256። አብርሃም በአንድ እግዚአብሔር ማመንን ከመሰረቱ ፤ ለምሳሌ እንደ አንዳንድ መናኞች ከ"ሐኒፎች" እንደ አንዱ ይታያል።

"አላህ" ከቅድመ እስልምና አረብኛ "አል አላህ"- እንደ ሴማውያን ቃል ሆኖ፤ ከመለ ጎደል በእርግጥ ከሆነው በሙሴ መጻሕፍት የእግዚአብሔር መጠሪያ ስሞች አንዱ ከሆነው በዕብራይስጥ ኤሎሄም ጋር አንድ ዓይነት መነሻ አለው።

"አማኝ ያልሆኑት" - በአጠቃላይ፡ "ሸፋኝ" - በትክክለኛ ስሜት ብዙ አማልክት አምላኪዎች - መሐመድ በአረቢያ እንደተዋጋና መጽሐፍ ቅዱስ ለክርስቲያኖችና ለአይሁዶች ማስጠንቀቂያ እንደተሰጣቸው፤ ጣዖት አምላክዎች ናቸው። ዛሬ በሰፊው በአንድ እግዚአብሔርና በመጨረሻ ፍርድ የማያምኑትንና እስልምና አማኞች እንዳልሆኑ ያያቸዋል። አንዳንድ ጊዜ ቃሉ ሁሉንም እስላም ያልሆኑትን በውሸት ያጠቃልላል፤ አንዳንድ ጊዜ እራሳቸው እስላም ሆነው ልዩ አመለካከት ያላቸውንም ያጠቃልላል።

የሱስ ክርስቶስ በቁርአን

እዚህ ጋ መንገዱን ያለብን ነገር፤ ቁርአን የሱስን እንደ ነብይ፤ ከእግዚአብሔር የተላከ ነብይ፤ ያለምንም ትርጉም የእግዚአብሔር "ቃል"፤ እናም እንደ "እግዚአብሔር መንፈስ"፤ (ሱራ 4፣171*፤ "እንደ አዳም የተፈጠረ" (ሱራ 2፤ 3 ፤ 5*...) አድርጎ ይቀበላል። ይህም አንዳንድ ዘመናዊ የክርስትና ሥነ መለኮት ሊቃውንት የሱስን የማህበራዊ ለውጥ አምጭ ብቻ አድርገው ከሚቀበሉት በላይ ነው። ክርስቲያኖች በመሐመድ ጊዜ ይህንን በአካል ገምተውታል (የሱስ እንደ እግዚአብሔር ልጅ ብቻ ነበር የሚታየው)። በኋላ የመጣው የሦሥቱ ሥላሴ ህገ ፅንሰ ሀሳብ በቁራን ተቀባይነት አላገኘም። ከአንድ ጋ መጥቶ መረጃ የሚፈልግ ሰው ሊረዳው እንደሚችል እንደ "እግዚአብሔር ቃል" (ዮሐንስ 1) አድርጎ በእውነት የሚያስረዳ ሰው በዛ ዘመን በቀላሉ አይገኝም ነበር (ለምሳሌ፤ ሱራ 6፤ 101)።

በሮሜ 1፡4፤ የሱስ በራሱ መንፈሳዊ ኃይል እንደ "ልጅ" ተተክሎ ይላል- እናም እንግዲህ አልተወለደም። እግዚአብሔር አይወለድም፤ የሱስን ፈጠረው እንጂ "አልወለደውም" ከሚለው ከእስልምና እምነት ጋር ክርስቲያኖች ሊስማሙበት ይችሉ ይሆናል። በተጨማሪም በግሪክ ቃል "ሎጎስ" የሚባለው የሱስ ለመለኮታዊ መነሻነቱ ወይም የየሱስ ክርስቶስን ተልዕኮን ለማመልከት የሚጠቀሙበት ቃል ነው። ይህም በቁርአን የሱስ የተባለው በወንጌል "ቃል" ተብሎ ነው የተተረጎመው። የቁርአን ጽሑፎች በሙስሊሞች ወይም በክርስቲያኖች ገና ሙሉ በሙሉ ያልተስተዋሉትንና በቃላት ምክንያት ጥቅም የሌለውን ጥላቻ የሚያስከትሉቱን ሚስጥሮች ይዘዋልን? አንዳንድ ከአንድ በላይ አምላክ መኖሩን እንደሚያሟኑት ሰዎች፤ መረዳት እንደምገባን ደግሞም ክርስቲያኖች ይህንን ትምህርት በቃላት ሲናገሩ እንደ የሱስ ትምህርት አይደለም የሚያስተምሩት። "ወደ (እግዚአብሔር) በእኔ ስም ፀልዩ ። ይህም ማለት ከየሱስ ትምህርት ጋር ስናስተያየው ነው (ዮሐንስ 15:16)። በየሱስ ሕይወት የሱስ ራሱ ሰዎችን ሊመራቸው በሚችለው በአንድ እግዚአብሔር ዙሪያ ነው የሚሸከረከሩት።

ሎጎስ (በበግሪክ፤ በዮሐንስ ወንጌል፤ እዚህ ጋ ከክርስቶስ ጋር የተያየዘው፤ "የእግዚአብሔር ቃል") በፓሬት የጀርመን ትርጉም፤ ከየሱስ ተለይቶ ነው የተቀመጠው። ሌሎች የቁርአን አትሞች እንደ እግዚአብሔር "ጉዳይ" ወይም እንደ እግዚአብሔር "ትዕዛዝ" አድርገው ያስተውሉታል (ሱራ 13፤12፤ ሱራ 11*)።

ቁርአን የሱስን "እንደ አዳም" ከአፈር የተፈጠረ አድርጎ ይመለከተዋል (ሱራ 3፡ 59*)፤ እናም የሱስ እንዲወለድ ዘንድ ከእግዚአብሔር መንፈስ ዘንድ መልዕክተኛ መላኩን ይናገራል (ሱራ 19፡17-22*)። የክርስቲያኖችም በኩል መልአኩ ለድንግል ማርያም የሱስ ከመንፈስ ቅዱስ እንዲወለድ ዘንድ ከእግዚአብሔር መንፈስ መላኩን ይናገራል። በተጨማሪም፤ የሱስ በመንፈስ ቅዱስ/ በቅድስና መንፈስ ብርታት እንዳገኘ ይገልጻል (ሱራ 5፤110*)። የየሱስን ሕይወት በተመለከተ መንፈስ ቅዱስም ተጠቅሶአል (ሱራ 5፡110)።

እንደ ቁርአን አባባል ወጣቱ የሱስ ትንሣኤውን አብስሮአል (ሱራ 19፡ 33*)። ዳሩ ግን እዚህ ጋ፤ በቁርአን ዘወትር እንደተጠቀሰው በፍርድ ቀን ስለሚሆነው ስለ አማኞች ትንሣኤ ሊሆን ይችላል (ከዚህ በታች ሱራ 4፡159 የተጠቀሰውን ይመልከቱ)። ቁርአን የሱስ ሳይሞት ወደ ሰማይ በእግዚአብሔር ተወስዶ ይላል (ሱራ 4፡ 157-፤ሱራ 3 ፡ 55*)።

የሱስ ወደ ሰማይ ከማርጋቱ በፊት መስቀሉን፤ መሞቱንና ሞትን ድል መንሳቱን በተመለከተ ክርስቲያኖችና ሙስሊሞች አይስማሙበትም። ሙስሊሞች እንደሚያምኑበት ክርስቲያኖችም የሱስን እግዚአብሔር ሳይሞት ወደ ሰማይ ወሰደው ይላሉ። ዳሩ ግን፤ ሁለቱም የሱስ "እንዳልሞተ" ያምናሉ። ለምሳሌ ከሞት በተነሳ ጊዜ ወደ ሰማይ ከሚረጉ በፊት ለደቀ መዛሙርቱ መናገሩን መጽሐፍ ቅዱስ ይገልጻል።

በሱራ 3፡55ና 5፡ 48* "ንፁህ አደርገዋለሁ ተብሎአል" እናም "...አንተ ወደኔ ተመልሰህ ትመጣህ፤ እኔ (እግዚአብሔር) አንተ ስላልተሰማህበት ጉዳይ ውሳኔ እስጠላሁኝ" ብሎ ይናገራል። ስለዚህም ክርስቲያኖችና ሙስሊሞች ከመጣላት ይልቅ ለቀሩት ሚስጥሮች መፍትሄ ለማግኘት መጠበቅ ይኖርባቸው ይሆናል።

ቁርአን ደግሞ የመጨረሻ ፍርድንና የአማኞችን ትንሣኤ ይይዛል (ለምሳሌ ሱራ 36፤77-83፤ ሱራ 69፤13-

37፤ ሱራ 75፤99*) የሱስ እንደገና ተመልሶ ይመጣል፤ ለቅዱሳን መጻሕፍት አማኝ ለሆኑ ሰዎች ምስክር ወይም ዳኛ ይሆናል (ሱራ 4፤159፤ ሱራ 16፤89 * (የሰው ክብር)። እነዚያ - ደግሞ እስላሞች ያልሆኑም-፤ በእግዚአብሔርና በመጨረሻ ፍርድ እንዳለ የሚያምኑና መልካም ሥራ የሚሠሩ ፍርድን መፍራት የለባቸውም (ሱራ 2 : 62፤ሱራ 4፤123-124፤ ከሱራ 7፤170* ጋር ያማሳክሩ)። በቁርአንና በመጽሐፍ ቅዱስም መሠረት፤ ክርስቲያን፤ እስላም ወይም አይሁድም ቢሆኑ፤የመጨረሻ ፍርድ የእግዚአብሔር እንጂ የሰው ሥራ አይደለም። (እንደዚያ ዓይነት በሐይማኖት መካከል በሚደረገው ንፅፅር ቁርአን ገለልተኛ ስለመሆኑ ጥርጥር የለውም።)

የሥነ ምግባር መሠረታዊ መርሆዎች

የእነዚህ የሦስቱ የታወቁ የ"አብርሃማዊ ሃይማኖቶች" የሥነ ምግባር መሠረታዊ መርሆዎች* አንዱ ከሌለው ጋር የተያያዙ ናቸው። ትዕዛዛቱ በቁርአንም አሉ፤ ዳሩ ግን በተመሳሳይ መንገድ አልተዘረዘሩም(ለምሳሌ ሱራ 17፤22-39፤ ሱራ 5፤38-40፤ ሱራ 2፤188፤ ሱራ 4፤135፤ ሱራ 2፤195፤ ሱራ 17፤70 *)። ቁርአን ለምሳሌ ማንኛውንም ሰላማዊ ሰው መግደል ህገወጥ ነው ይላል(ሱራ 5፤27-32*)። ጃሃድ (ግሃድ) ማለት፤ መዋጋት፤ መታገል፤ "የቅዱስ ጦርነት" ትርጉም የተወሰደው ከቁራን ሳይሆን ከመሐመድ አባባሎችና ከእስልምና ህግ ትምህርት ቤቶች ነው***። በውስጥ ሰውነት ወይም በአእምሮና በግብረ ገብነት ከራስ አመጽ ጋር መዋጋት በውጭ ካሉት ከሁሉም ግጭቶች የሚበልጥ "ታላቅ ጃሃድ" ነው ይባላል። መጀመሪያ "በዓይንህ ውስጥ ያለውን ምሶሶ አውጣ" የሚለውን የክርስቶስን አባባል ከዚህ ጋር አወዳድር። በዚህ መንገድ ብዙዎች የውጭ ግጭቶች መሠረታቸው ይላላል። የ "ቃል ጃሃድ" በሰላም ስለአንድ ሰው እምነት መናገር ነው። "የእጅ ጃሃድ" ተንቀሳቃሽ ፤ የአማኝ የማስተማሪያ ምሳሌ ነው። የሰይፍ ጃሃድ" ደግሞም " ትንሹ ጃሃድ" የሚባለው የሚፈቀደው የተጠቃ አማኝን ለመከላከል ብቻ ነው (በቁራን ሱራ 2 : 190* ላይ ካለው ጋር ያገናዝቡ)። ዳሩ ግን ከሌሎች ሃይማኖቶች ጋር በመገናኛት ስለሚከሰተው "ኃይለኛነት" በቁራን ውስጥ ሊገኝ ይችላል (ሱራ 48 : 29 ፤ ሱራ 47፤4*)። ለምሳሌ ያህል ሞስሊም ካልሆነ ሰው ጋር ለመጋባት መከልከልን ጨምሮ የጸታዎችን ግኑኝነት በተመለከተ ሰፊ ያሉ ባህላዊ ህጎች አሉ።

የእስልምና ልምምድ፤ ከእግዚአብሔር ወይም ከአላህ ሌላ እግዚአብሔር የለም እናም መሐመድ የእግዚአብሔር ነብይ ነው፤ የዕለት ተዕለት ፀሎት ይደረጋል (ሱራ 2፤177*)፤ ዓመታዊ የጸም ወር ወይም ራመዳን ይጠበቃል (ሱራ 2፤ 185*)፤ ቢያንስ በዕድሜ ዘመን አንድ ጊዜ መንፈሳዊ ጉዞ ይደረጋል (ሱራ 2፤ 196*)እናም "ዘቃት" ወይም የሃይማኖት ሥጦታ ይሰጣል(ሱራ 2፤177*) የሚሉትን ተግባሮች ያጠቃልላል።

በዛሬው እስልምና፤ የሃይማኖት- ስነ ምግባር ጥያቄዎችን የሚወስን ማዕከላዊ ባለሥልጣን የለም። ዳሩ ግን፤ ግልጽ በሆኑ በተከበሩ ምሁራን(ኡላማ) የሚከፈል አቋም በትልቁ ተቀባይነት ያገኛል።

*) ለዚህ ጽሑፍ የጀርመንን ቁርአን - የሩዲ ፓራትን ትርጉም ተጠቅመናል። በአብዛኛው ጥቅም ላይ የሚውለውን የግብጻውያንንም ቀመር ተጠቅመናል። ሌሎች ትርጉሞች ቁጥሮቹን በተለየ መንገድ ሊቆጥሩ ይችላሉ፤ ከዚያም በዚያው ሱራ ውስጥ የተጠቀሰውን ይዘት ከቁጥሩ በፊት ወይም በፊት ያገኙታል። የቁርአን ምንግቦች ትርጉም ከጀርመን ቁርአንና፤ ትርጉሙ በእስላሞችም ዘንድ ደግሞ ተቀባይነት ካገኘው ከአደል ቴሌሮር ኮመንተሪ ድጋፍ ተመሳክሮአል (ለምሳሌ በዚያን ጊዜ ዶ/ር አናውላሂ ከሃን የመለው ዓለም የእስልምና ማህበር ጠቅላይ ጸሐፊ ነበሩ)። የርሳቸው ህተታ ለእስልምና ት/ቤቶች ባህላዊ አተረጓጎሞች ልዩ ትኩረት ይሰጣል። በትክክል ሊረዱት ለሚችሉት ከላይ በተጠቀሱት አካባቢዎች፤ አሮጌውን የአረብኛ የቁርአን ቋንቋ መተርጎም በጭራሽ አስቸጋሪ ነው የሚለው አግባብነት የለውም።

***) የመካከለኛ ዘመን "የመስቀል ጦርነቶችም የሰው ተግባር እንጂ በመጽሐፍ ቅዱስ ላይ የተመሠረቱ አልነበሩም(ለምሳሌ የመስቀል ጦርነቶች በአብዛኛዎቹ በዛሬው የአውሮጳ ክርስቲያኖች ዘንድ መጥፎ ዝና ያለው)።

[ወደ ዋናው ገፅ ምረጃ](#)

ways-of-christ.net/am ዋና ገጽ:
የዋናው ጽሑፍ ከተጨማሪ ዐርዕስቶች ጋር (በእንግሊዝኛ):
የየሱስ ክርስቶስ መንገድ፤ እርሱም ለሰብአዊ ፍጡር ልቦና፤ የሰውን ዘርና ምድሪቱን ለመለወጥ የሚያደርጋቸው

አስተዋፅዖቶች፤ በበርካታ ምርምርና ልምድ ላይ የተመሠረቱ አዳዲስ አመለካከቶችን በማፍለቅ የግል ባህርይን ዕድገት ለማጎልበት ተግባራዊ የሆነ ጥቆማን የሚሰጥ ገለልተኛ የሆነ የመረጃ ምንጭ ነው።

"የክርስቶስ መንገድ" ድረ ገፅ የምርምርና የጥናት ፕሮጀክት ነው። "የክርስቶስ መንገድ" በሃይማኖቶች መካከል ሰላማዊ ግኑኝነቶችና ጥልቅ መግባባት እንዲኖር ድጋፍ ይሰጣል። "የክርስቶስ መንገድ" ከቤተ ክርስቲያናትና ከሌሎች ድርጅቶች ገለልተኛ ሆኖ ትርፍ ወይም የፖለቲካ ሥልጣን ለማግኘት ጥረት አያደርግም። "የክርስቶስ መንገድ" የሃይማኖት ስብከት እያደረገ ወይም አባላትን ለመሰብሰብ ዘመቻ እያካሄደ አይደለም ያለው።